

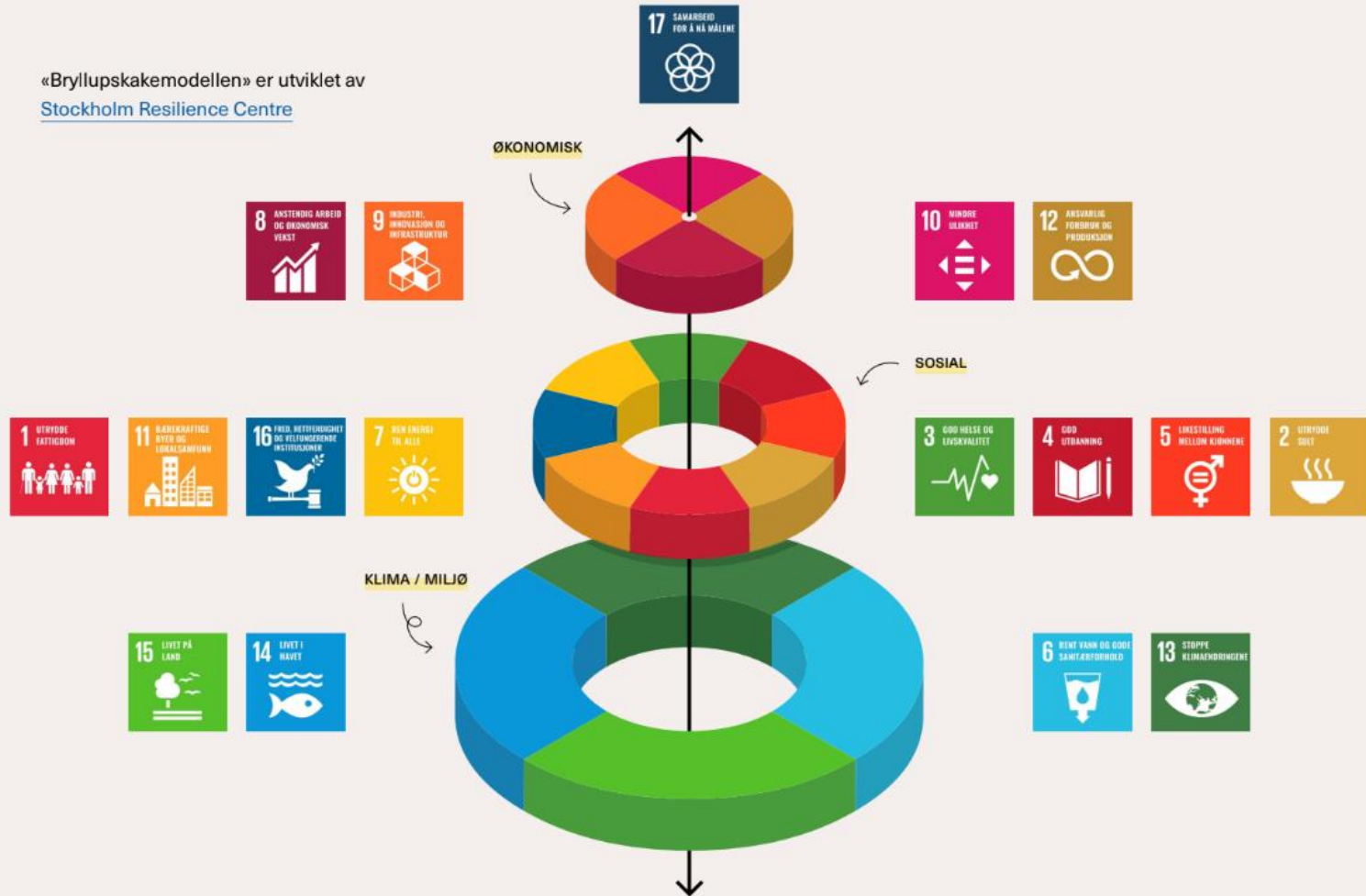
Veikart for bærekraftig utvikling i folkebiblioteket

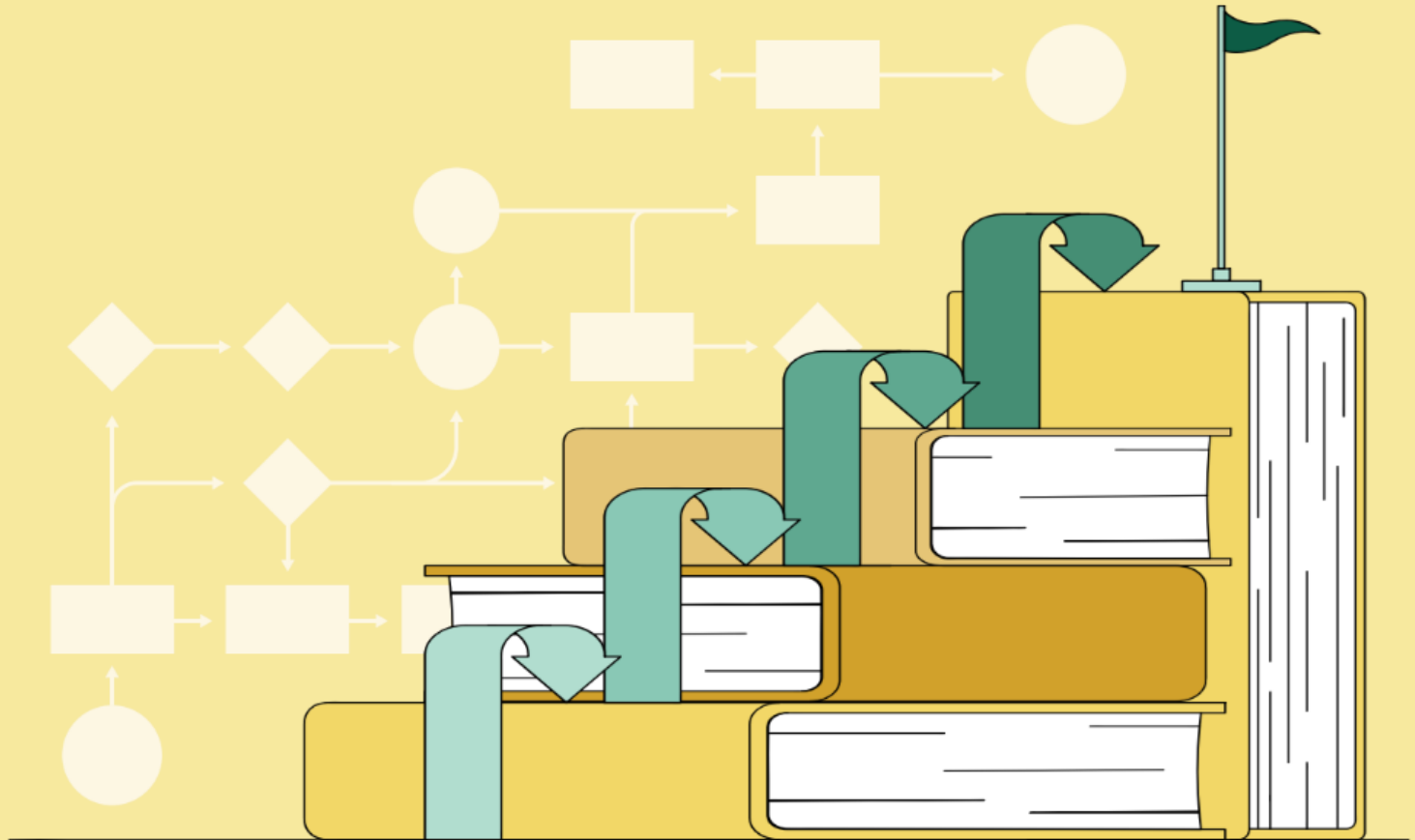
Om bærekraftsmålene og bibliotek

«Bryllupskakemodellen» er utviklet av
[Stockholm Resilience Centre](#)

Veikarttet

Utviklings- sirkel som metode

Når hvert enkelt bibliotek skal utvikle biblioteket med bærekraftsmålene som retningsviser, bør arbeidet ses på som en metode som sikrer jevnlig evaluering og revidering av arbeidet som gjøres.

Metoden har fire utviklingsområder:

1. Biblioteket som kunnskapsformidler
2. Det fysiske biblioteket
3. Biblioteket som tilrettelegger for ulike samarbeidspartnere
4. Bibliotekets indre liv

Trinn 1

Gi personalet og samskaperne kunnskap om bærekraftsmålene

Biblioteket lærer deg hvilken sopp du kan spise og hvilken du bør holde deg unna. Foto: Annelaug Marie Sørhaug

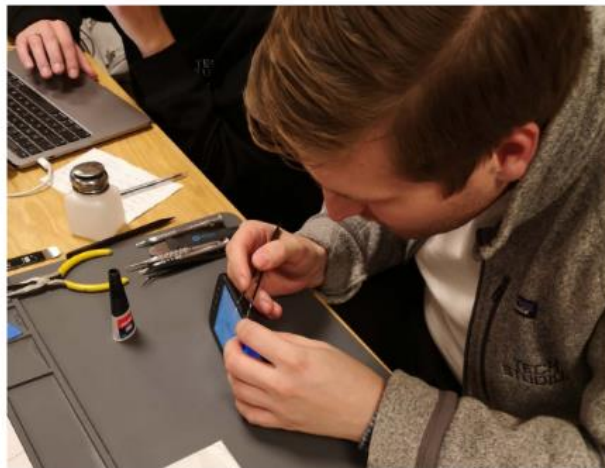

Veikart for bærekraftig utvikling i folkebibliotekene

Alle må stille med grunnkunnskap om bærekraftsmålene. Denne kunnskapen vil en få ved å lese om [bærekraftsmålene](#) på FN-sambandets nettside eller ved å gjennomføre KS sitt [kurs](#).

Hvem skal delta i arbeidet?

— Alle

På fiksekafe kan du lære hvordan du reparerer elektronisk utstyr. Foto: Trondheim folkebibliotek

Trinn 1 - Gi personalet og samskaperne kunnskap om bærekraftsmålene

17

Trinn 2

Beskrive og evaluere det som allerede er gjort på bærekraftsområdet i biblioteket

Biblioteket låner ut bøker der du er.
Foto: Trondheim folkebibliotek

Veikart for bærekraftig utvikling i folkebibliotekene

På trinn 2 gjennomføres en personalsamling hvor målet er å finne ut hva som allerede foregår på biblioteket i dag.

Oppsummeringen vil vise at det foregår mye allerede og bør inngå i utarbeidelse av bibliotekets årsplan/handlingsplan (se trinn 4). I tillegg bør en finne ut hvilke bærekraftsutfordringer som må løses i den enkelte kommune, enten med bakgrunn i kommunens klima- og miljøplan eller i samarbeid med den avdelingen/personen i kommunen som har ansvaret for klima og miljø.

I denne [lenken](#) finner du eksempler på tiltak som er gjennomført i norske bibliotek.

Hvem skal delta i arbeidet?

- Alle ansatte og gjerne også leder for nivået over (ofte kultursjef).

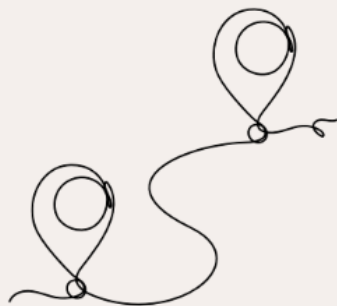
På klesbyttedag på biblioteket kan du bytte dine gamle klær med nye gamle klær.
Foto: Trondheim folkebibliotek

Trinn 2 – Gi personalet og samskaperne kunnskap om bærekraftsmålene

18

Trinn 3

Gjennomføre samskapingsverksteder

Videreutvikling av biblioteket bør gjøres sammen med aktuelle samarbeidspartnere (eks. næringsliv/lag og organisasjoner/kommunale enheter/ressurspersoner), de som bruker biblioteket og de som potensielt vil bli brukere.

I tillegg er dette en mulighet for politikere til å komme med sine tanker og ideer ved å gjennomføre politiske verksted.

Når vi skal samskape er det viktig å møtes likeverdig, hvor en sammen (re)definerer og (re)designer biblioteket med bærekraftsmålene som veivisere. Samskaping kan foregå på ulike plan, fra å utarbeide handlingsplanen sammen til å programmere ulike arrangement sammen.

Vi anbefaler å benytte [Startpakke for samskaping](#) som er utarbeidet av fylkesbibliotekene i Innlandet, Viken (nå Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold), Rogaland og Troms og Finnmark. Her kan en finne en [ressursperson](#) fra fylke- eller folkebibliotek som kan være en støtte.

Hvem skal delta i arbeidet?

- Biblioteksjef/bærekraftsansvarlig og gjerne representanter fra det øvrige personalet
- Samarbeidspartnere
- Innbyggerne, både de som er aktive brukere og ikke-brukere
- Lokale politikere/styrer (politisk verksted)

Trinn 4

Utarbeide en handlingsplan/årsplan/utviklingsplan

Biblioteket lar deg lytte til ny kunnskap.
Foto: Annelaug Marie Sørhaug

Utarbeide en tidsavgrenset handlingsplan for biblioteket.
Alle forslag som har kommet inn skal vurderes og prioriteres.

I snart 240 år har vi hatt bibliotek i Norge som har og har hatt ett hovedmål – å gi alle tilgang til kunnskap livet gjennom. Kunnskapsdeling og bærekraftsmål 4 vil derfor være bibliotekenes viktigste oppgave også i arbeidet knyttet til bærekraftsmålene.

Handlingsplanen bør ha en struktur som fanger opp følgende punkt:

- Tidspunkt for gjennomføring
- Utfordring
- Tiltak
- Ansvarlig
- Hvilket bærekraftsmål er tiltaket knyttet til?

Trinn 5

Gjennomføre planen

Kokkekurs av restemat på biblioteket.
Foto: Trondheim folkebibliotek.

Det siste punktet i utviklings sirkelen er å teste ut tiltakene i handlingsplanen. Handlingsplanen bør være tidsavgrenset og i slutten av perioden bør tiltakene evalueres og ny plan for neste periode utarbeides.

Bibliotekene kan nå velge å forplikte seg ved å underskrive [The Green Libraries Manifesto](#), et manifest som er utviklet i England (dette manifestet er kun knyttet til klima/miljø).

Biblioteket tilbyr en felles læringsarena for voksne og barn. Her er det livet i Trondheimsfjorden det læres om. Foto: Malvik bibliotek

Veikartet:

<https://bibliotekutvikling.no/content/uploads/sites/24/2025/01/Veikart-Baerekraft-2.pdf>

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/groups/9547021/>

Kontakt:

Utvalg for bærekraft i NBF: beritsnygard@gmail.com Tlf: 917 60 292